

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **R. K.,** zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni č. j. 59 Az 396/2003 - 66 ze dne 13. 9. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-12165/VL-11-06-2001 ze dne 31. 1. 2002. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Soud po přezkoumání uvedeného rozhodnutí z hlediska uplatněných námitek dospěl k závěru o nedůvodnosti žaloby. Dovodil totiž, že stěžovateli nesvědčily důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) azylového zákona, neboť ve správním řízení nebylo zjištěno, že by se kriminální jednání soukromých osob, jemuž byl stěžovatel vystaven, uskutečňovalo z vůle státu původu nebo bylo tímto státem trpěno nebo podporováno. Žalovaný měl podle soudu dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí, a proto i krajský soud zamítl návrhy na provedení důkazů svědeckou výpovědí jako nadbytečné. Soud se ztotožnil i s hodnocením

žalovaného, že stěžovateli nesvědčí překážka vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona; k námitce stěžovatele, že mu měl být udělen azyl z humanitárních důvodů, soud podle svých slov nepřihlédl, protože byla uplatněna až po uplynutí zákonné lhůty. Zejména z uvedených důvodů krajský soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl žalobu jako nedůvodnou.

V podané kasační stížnosti stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky soudem, a sice zda je možno na jeho případ vztáhnout § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 azylového zákona. Stěžovatel se ve své domovské zemi dostal do potíží, kdy jej věřitelé ohrožovali na životě. Uznává, že se na policii neobrátil, avšak neučinil tak proto, že jeho věřitelé byli ve spojení s policií a věděl, že by v takovém případě neuspěl a svou situaci si ještě zhoršil. Také se dozvěděl, že jeho věřitelé jsou napojeni na organizované zločinecké struktury. Státní aparát podle něj organizovaný zločin zcela vědomě přehlíží nebo jej podporuje. Situaci, kdy mu nebyla poskytnuta ochrana před zločineckými strukturami ze strany státu, lze podle něj považovat za formu persekuce prováděnou státním aparátem. Stěžovatel se domnívá, že pro shora uvedené důvody je u něj dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) azylového zákona, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledován právě z toho důvodu, že není členem těchto struktur, a domovský stát tuto situaci toleruje. V této souvislosti poukazuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, z nějž dovozuje, že tam, kde obyvatelstvo páchá diskriminační nebo jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo podporují, popř. nejsou schopny zajistit účinnou ochranu. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatel spatřuje v tom, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a na základě takto zjištěného stavu nebylo možno ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Žalovaný podle stěžovatele nerespektoval jeho situaci, že jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, když krajský soud tuto skutečnost nechal zcela bez povšimnutí. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v tom, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Stěžovatel je přesvědčen, že krajský soud měl přezkoumat správní rozhodnutí a řízení z hlediska dodržení procesních předpisů. Žalovaný se měl porušení procesních pravidel dopustit minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Stěžovatel shledává rovněž rozpor rozhodnutí s § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Nesouhlasí ani se způsobem, jakým se soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Soud přehlíží, že stěžovatel nepovažuje svůj návrat do domovské země vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Na Ukrajině mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Po zjištění státních orgánů, že požádal v České republice o azyl, bude stěžovatel podroben persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Stěžovatel se tedy domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování, kterými se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabývaly. S ohledem na uvedené důvody stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť potřebuje být nadále přítomen v České republice, aby mohl uplatňovat svá procesní práva u soudu.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel ve správním řízení za důvod své žádosti o azyl označil skutečnost, že byl na Ukrajině propuštěn z práce u prokuratury, kde pracoval jako pomocník prokurátora. Poté mu začali vyhrožovat lidé, kteří byli dříve obviněni z trestných činů. Chtěli po něm peníze a vyhrožovali jemu i jeho rodině. Na policii se však neobrátil. V rámci pohovoru stěžovatel doplnil, že jeho problémy začaly v roce 2000, kdy byl propuštěn. Byl opakovaně obtěžován, nikdy však nebyl zbit. Když se odstěhoval do Chorvatska, tak si jej tam tyto osoby našly. Bylo mu vyhrožováno zabitím. Chtěl své problémy vyřešit odchodem do Německa, tam se mu však nepodařilo legalizovat si pobyt. Poté střídavě pobýval v Polsku a na Ukrajině. Na policii se obrátil jednou, jeho stížnost byla přijata, ale obdržel oficiální odpověď, že nejsou důkazy a svědci. Poté ochranu již nikde nehledal. Proto požádal o azyl v České republice. Pro případ návratu do vlasti se obává pouze uvedených osob. Žádné problémy se státními orgány ve vlasti neměl. Nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Žádné jiné problémy nebo potíže, které by jej vedly k žádosti o azyl, stěžovatel neuvedl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni z hlediska naplnění důvodů uplatněných v kasační stížnosti, tj. důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., a shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 12 azylového zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 4 téhož zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud po přezkoumání rozhodnutí žalovaného jakož i správního spisu vztahujícího se ke správnímu řízení, jež rozhodnutí předcházelo, dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil, když rozhodl o neudělení azylu stěžovateli pro nesplnění důvodů podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 azylového zákona. Žalovaný si pro takové rozhodnutí zajistil dostatek důkazů, které správně vyhodnotil. V dané věci je podle Nejvyššího správního soudu nezbytné vyjít předně z toho, že tvrzení stěžovatele v průběhu správního řízení nebylo možno podřadit pod žádný z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona. Nejvyšší správní soud ze správního spisu, a to zejména z tvrzení samotného stěžovatele, naopak zjistil, že bezprostředním důvodem jeho odchodu z vlasti a žádosti o azyl byly problémy se soukromými osobami bez jakékoliv vazby na státní aparát, které stěžovateli vyhrožovaly. Z § 2 odst. 4 cit. zákona vyplývá, že jednání soukromých osob mimo státní struktury lze považovat za pronásledování ve smyslu azylového zákona tehdy, je-li možno toto jednání státu připsat v tom smyslu, že je státem podporováno či trpěno nebo že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Žádná taková skutečnost však nevyšla ve správním řízení najevo. Stěžovatel v průběhu správního řízení a soudního řízení opakovaně měnil výpověď ohledně toho, zda se obrátil se žádostí o pomoc na policii, když naposledy v kasační stížnosti uvádí, že nikoliv. I kdyby tak učinil, jak vypověděl v rámci protokolu k důvodům návrhu na zahájení řízení, nebylo by možno ze skutečnosti, že policie případ nevyřešila pro nedostatek důkazů, dovozovat, že státní aparát jednání kriminálních skupin podporuje,

toleruje, nebo proti němu není schopen poskytnout účinnou ochranu. I v nepochybně demokratických státech existuje určitá množina trestné činnosti, která zůstává neodhalena či nepotrestána, a to z přirozených důvodů, mezi něž lze zařadit např. právě i nedostatek důkazů. Na existenci pronásledování by bylo možné v daném případě usuzovat tehdy, pokud by se policie vůbec nesnažila stěžovatelovu stížnost vyřídit a stěžovatel by neuspěl se stížností na takový postup a na kriminální činnost soukromých osob u instančně nadřízených orgánů nebo u jiných orgánů povolaných k ochraně občanů. Neučinil-li stěžovatel pokus o zajištění své ochrany i tímto způsobem, resp. pokud nehledal pomoc opakovaně nebo u více relevantních státních nebo nevládních institucí, nelze dospět k závěru, že by jednání soukromých osob, kterému byl stěžovatel vystaven a které je nepochybně zavrženíhodné, bylo ukrajinským státem podporováno, trpěno nebo že by proti němu ukrajinské orgány nebyly schopny poskytnout adekvátní ochranu. Ani z jiných informací založených ve správním spise nelze dovodit, že by stát původu organizovaný zločin vědomě přehlížel nebo že by jej dokonce podporoval. Negativní chování soukromých osob vůči stěžovateli tedy podle zjištění Nejvyššího správního soudu nelze přičítat státu. Na daném závěru nemění nic ani tvrzení stěžovatele, že osoby, jež mu vyhrožovaly, jsou ve spojení s policií. K tomuto tvrzení, jež je stěžovatelem použito poprvé až v kasační stížnosti a které zde není žádným způsobem dále rozvedeno, nemohl soud s odkazem na § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout. To samé pak platí i pro tvrzení stěžovatele, rovněž použité poprvé až v kasační stížnosti, že stěžovatel byl členem sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur, a z tohoto důvodu byl pronásledován, když navíc takto vymezený okruh osob nelze považovat za sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) azylového zákona (srov. judikát Nejvyššího správního soudu publikovaný pod č. 401/2004 Sb. NSS). Stěžovatel tak ve správním řízení nejen netvrdil, že je pronásledován nebo že má důvodné obavy z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona, nýbrž netvrdil ani to, že by byl vůbec pronásledován ve smyslu § 2 odst. 4 cit. zákona. Za takových okolností byly dány podmínky pro vydání žalobou napadeného rozhodnutí o tom, že se stěžovateli azyl podle § 12 azylového zákona neuděluje.

Rovněž ostatní výroky obsažené ve výrokové části rozhodnutí žalovaného neshledal Nejvyšší správní soud nezákonnými, neboť skutečnosti, jež by mohly vést k udělení azylu za účelem sloučení rodiny nebo z humanitárních důvodů, nebyly stěžovatelem ve správním řízení tvrzeny, ani nevyplynuly z podkladů, jež si pro své rozhodnutí žalovaný opatřil. Stejný závěr se pak uplatní i pro rozhodnutí o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona, neboť ze správního spisu lze zjistit, že hlavním důvodem obavy stěžovatele z návratu do země původu jsou výše uvedené potíže se soukromými osobami. Z informací, které měl žalovaný v průběhu správního řízení k dispozici, nevyplývá, že by u stěžovatele byla splněna byť jediná z překážek vycestování ve smyslu cit. ustanovení. Závěr rozhodnutí žalovaného i krajského soudu, jež vycházela z těchto řádně získaných a dostatečných podkladů pro rozhodnutí, je tak podle zjištění Nejvyššího správního soudu správný. K tvrzení stěžovatele, že jeho návrat do domovské země vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie není bezpečný a že po zjištění státních orgánů, že požádal v České republice o azyl, bude podroben persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany státních orgánů, Nejvyšší správní soud přihlédnout nemohl, neboť tyto skutečnosti byly uplatněny poprvé až v kasační stížnosti, tedy poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. K takovým skutečnostem Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží. Ze stejného důvodu nelze v kasační stížnosti účinně namítat, že se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí těmito skutečnostmi nezabývaly.

Pokud jde o stižní důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jeho naplnění stěžovatel spatřuje v tom, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a nerespektoval

jeho situaci, kdy měl omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi. K tomu Nejvyšší správní soud podpůrně odkazuje na svou konstantní judikaturu (např. judikát uveřejněný pod č. 181/2004 Sb.NSS), podle níž má správní orgán povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona pouze tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě nemá správní orgán povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle § 32 správního řádu má totiž správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Stěžovatel však v daném případě nejen nepředložil důkazy prokazující své pronásledování v zemi původu, nýbrž takové důkazy ani neoznačil a existenci pronásledování ve smyslu azylového zákona ani netvrdil, přičemž v tom mu postavení žadatele o udělení azylu žádným způsobem nebránilo. Za takových okolností nebylo shledáno naplnění obecně formulovaného důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť Nejvyšší správní soud zjistil, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vyšel, měla oporu ve spisu, a proto nebylo zrušení takového rozhodnutí krajským soudem na místě.

Dále stěžovatel dovozuje existenci důvodu podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť soud se podle jeho názoru řádně nevypořádal s otázkou, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Nejvyšší správní soud předně poukazuje, že námitka porušení § 47 odst. 3 správního řádu není v kasační stížnosti žádným způsobem blíže specifikována. Po zjištění, že v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí je uvedeno, které skutečnosti byly podkladem pro rozhodnutí o neudělení azylu a o neexistenci překážky vycestování, jaké úvahy byly při hodnocení důkazů vedeny a na základě kterých právních předpisů bylo rozhodováno, neshledal soud tuto námitku stěžovatele důvodnou. Vzhledem k tomu, že žalovaný správní orgán ve správním řízení provedl podle zjištění soudu dostatečným způsobem dokazování, jehož výsledky se promítly do odůvodnění správního rozhodnutí, není zřejmé, jakého pochybení se měl krajský soud dopustit. Z kasační stížností napadeného rozsudku lze naopak zjistit, že se krajský soud procesním postupem žalovaného ve správním řízení zabýval, a to i s ohledem k obecně uplatněným žalobním námitkám, avšak procesní vady správního řízení nezjistil. Ostatně stěžovatel žádnou konkrétní procesní vadu nenamítá ani v kasační stížnosti. Míra podrobnosti posouzení správnosti procesního postupu žalovaného ze strany krajského soudu podle Nejvyššího správního soudu v daném případě nutně musela odpovídat povaze a míře konkrétnosti odpovídajících námitek stěžovatele v žalobě. To však neznamená, že by takové posouzení nebylo ze strany krajského soudu uskutečněno nebo že by provedené posouzení bylo neadekvátní. Z uvedených důvodů nebyla Nejvyšším správním soudem shledána ani existence důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S přihlédnutím k § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec

jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 5. října 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu